

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ
2. แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร
4. แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย
6. หลักสูตรภาษาอังกฤษที่ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521
7. ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521
8. เทคนิคในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาวิธีการสอนที่ได้นำมาใช้สอนภาษาอังกฤษตั้งแต่เริ่มต้นมาจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสภาพการณ์ในสังคมโดยลำดับ วิธีการสอนภาษาอังกฤษและแนวการสอนแบบต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่แต่เดิมมาจนถึงแนวคิดใหม่ ๆ เรียงตามลำดับได้ดังนี้

วิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) เป็นวิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายตั้งแต่เริ่มมีการสอนภาษาอังกฤษ เพราะในระยะแรกที่สอนภาษาอังกฤษนั้น ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นสื่อให้เข้าใจและวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ฉะนั้นวิธีการสอนคือให้รู้

หลักไวยากรณ์และวิธีแปล โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้กฎเกณฑ์ในการใช้ภาษา มีความเข้าใจหลักไวยากรณ์อย่างแม่นยำ ในการสอนใช้การแปลเป็นสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ทั้งการสอนความเข้าใจในภาษาและการแสดงออกทางภาษา ผูกให้แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยใช้พจนานุกรมทั้งสองภาษาเป็นอุปกรณ์ในการแปล

การสอนแบบไวยากรณ์นี้มุ่งทางด้านกรอ่าน และการเขียนมากกว่าจะเป็นการฟังการออกเสียงและการพูด อาจจะเหมาะสมสำหรับผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้กิจกรรมการสอนมาก ให้ท่องจำกฎเกณฑ์ให้มากก็เข้าใจ ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบนี้คือ

1. ผู้เรียนรู้เฉพาะกฎเกณฑ์ตลอดจนข้อยกเว้นต่าง ๆ และทำแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับกฎที่เรียนเท่านั้น กฎไวยากรณ์ที่ยึดเป็นหลักของวิธีสอนแบบนี้ นักไวยากรณ์กำหนดจากภาษากรีก และลาติน ซึ่งเป็นภาษาที่ตายแล้ว จึงมีลักษณะเป็นการสอน "เกี่ยวกับภาษา" ไม่ใช่การสอน "ภาษา" ซึ่งใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

2. ผู้เรียน รู้เพียงความของคำศัพท์ แต่ไม่ได้ฝึกการใช้ให้ถูกต้อง จึงทำให้ไม่มีประโยชน์ใช้ในรูปแบบประโยคไม่ได้ ครูจะใช้วิธีแปลเป็นสื่อในการสอนโดยมีพจนานุกรมเป็นเครื่องช่วยแต่ก็ทำให้เกิดปัญหา เพราะคำศัพท์ส่วนมากไม่ได้มีคำแปลตายตัวเพียงความหมายเดียว

3. ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกทักษะการฟังและพูด ทำให้ผู้เรียนไม่อาจใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว

4. ผู้เรียนไม่สามารถอ่านข้อความที่เป็นภาษาอังกฤษได้เข้าใจทันที เพราะต้องแปลกลับเป็นภาษาไทยเสียก่อน ทำให้เป็นการเสียเวลา

5. การใช้ภาษาไทยมาช่วยในการสอนทำให้เกิดความสับสน เพราะลักษณะโครงสร้างทางภาษาต่างกัน ทำให้การแปลคำต่อคำนั้นอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การสอนแบบนี้ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาการฟังและพูด แต่เน้นด้านการเขียน และท่องจำกฎเกณฑ์ทาง

ไวยากรณ์เท่านั้น ดังนั้นการสอนแบบนี้จึงไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนธรรมชาติทางภาษาเลย ด้วยเหตุนี้นักภาษาศาสตร์จึงได้หาวิธีสอนที่เหมาะสมต่อไป

วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)

นักการศึกษาในสมัยต่อมามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ภาษา การเข้าใจภาษาจากการฟังบ่อย ๆ จะทำให้มีความเข้าใจและสามารถพูดได้ถูกต้อง จึงเกิดมีวิธีการสอนนี้ขึ้นโดยเลียนแบบการเรียนรู้ภาษาแม่ การสอนแบบนี้ไม่มีการแปลเลย ใช้ภาษาอังกฤษโดยตรงตลอด เน้นการฝึกมากกว่าการเรียนรู้ทฤษฎี พยายามให้ผู้เรียนเข้าใจโดยใช้อุปกรณ์และกิริยาท่าทางประกอบ ถือว่าภาษาพูดเป็นภาษาที่ใช้กันเป็นอันดับแรก การสอนจึงเน้นการออกเสียงให้ถูกต้องโดยการเรียนแบบ ทำให้ผู้เรียนกล้าพูดและมีความมั่นใจ แต่วิธีสอนแบบนี้ก็มีจุดบกพร่องอยู่บ้าง ดังที่ ฟินอคเซียโร (Finocchiaro 1982 : 4) ได้กล่าวว่า วิธีสอนแบบนี้ นักเรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่จะเกิดความรู้สึกว่าคับข้องใจในการฝึกออกเสียงและการพยายามทำความเข้าใจความหมาย จะทำให้เกิดความตึงเครียดที่ต้องใช้แต่ภาษาที่เรียนอย่างเดียว คณะกรรมการโครงการวิจัย กรมการฝึกหัดครู (2524 : 26) ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบนี้ว่า ผู้เรียนจะถูกผลักดันให้ต้องใช้ภาษาต่างประเทศในเวลาอันเร็วเกินไป นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องทำงานหนัก และต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่วจริง ๆ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีผู้พยายามหาวิธีที่เหมาะสมต่อไป

วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) วิธีสอนแบบนี้เกิดขึ้น

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องส่งทหารไปยังประเทศต่าง ๆ จึงต้องหาวิธีการสอนภาษาเพื่อให้สามารถพูดได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงเกิดวิธีการสอนแบบฟัง-พูดขึ้น วิธีสอนแบบนี้ถือว่าภาษาคือ พฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับการยกย่องชมเชยหรือได้รับรางวัลในทันที วิธีสอนแบบนี้ใช้การเลียนแบบการท่องจำบทเรียนในรูปของการสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ และเน้นวิธีการฝึกอย่างมาก มีการใช้ตารางเทียบ

แทนเพื่อฝึก จนกระทั่งสามารถใช้เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางภาษาได้โดยอัตโนมัติ แต่การสอนแบบนี้ยังมีบกพร่องอยู่บ้าง ดังที่เดวิด เดวิดสัน (Davidson 1978 : 1-3) ได้กล่าวถึงการสอนแบบฟัง-พูดว่า ไม่ได้ส่งเสริมการใช้สติปัญญาของผู้เรียนเท่าที่ควร ผู้เชี่ยวชาญของศูนย์สอนภาษาหลายแห่ง จึงมีการเคลื่อนไหวในการพัฒนาการสอนแบบการฝึกพูดตามและท่องจำ โดยเพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่จำเป็น และสามารถนำความรู้มาปรับปรุงใช้ภาษาได้ด้วยตัวของนักเรียนเอง

การสอนแบบเอกัตภาพ (Individualized Instruction) การสอนวิธีนี้เป็นการสอนที่พัฒนาขึ้นตามความเชื่อถือในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการสอนเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน การดำเนินการสอนชั้นเรียนจะแบ่งเป็นมุมต่าง ๆ เช่น มุมอ่าน (reading) มุมเขียน (writing) มุมฝึกพูด (oral) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถ ใช้ครูสอน 2 หรือ 3 คน ช่วยกันแบบเป็นทีม (team teaching)

ในการเรียน อ่านและเขียน จะใช้บทเรียนที่เรียนด้วยตนเอง ครูเป็นผู้แนะนำหรืออธิบายเนื้อหาคร่าว ๆ นอกจากนั้นครูคอยดูแลให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องบางประการ ภายในกลุ่มผู้เรียนนั้นใช้วิธีการสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้ช่วยสอน (Tutor) แบบเรียนตัวต่อตัว ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนของตนเอง คนเก่าก็ไปได้เร็ว อย่างไรก็ตามงานการสอนเป็นรายบุคคลเป็นงานที่หนักสำหรับครู ครูต้องเตรียมการสอนและสื่อต่าง ๆ ไว้พร้อมล่วงหน้า แต่ถ้าเตรียมพร้อม นักเรียนจะร่วนวายและชั้นเรียนไม่เป็นระบบ (อัณฑลี แจ่มเจริญ และคณะ 2526 : 81)

จากลักษณะวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนตั้งแต่เริ่มต้นมาจนถึงปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย และสถานการณ์ทางสังคมมาโดยลำดับ ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการสอนภาษาจากเดิมมาเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังจะได้อีกต่อไป

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนี้มาจากแนวคิดที่ว่า วิธีการสอนภาษาเท่าที่เป็นอยู่ไม่ได้มุ่ง เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างแท้จริง ซึ่งแนวการสอนดังกล่าวมีผู้เสนอแนวคิดไว้มาก เช่น

อมรา แสงจันทร์ (2524 : 11-12) ได้กล่าวถึงแนวการสอนเพื่อการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า แนวการสอนนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะ เน้นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ ซึ่งตรงข้ามกับแบบที่เรียกว่า แนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ (Grammatical Approach) ที่เน้นกฎไวยากรณ์ของภาษาและยึดการศึกษา และการอธิบายภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก... ส่วนแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) นี้ จะเน้นที่หน้าที่ (Function) ของโครงสร้างต่าง ๆ ของภาษา เพื่อให้ได้ประโยชน์ในการสื่อความหมาย

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982 : 5) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันว่า เน้นที่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารซึ่งรวมถึงความเหมาะสมและการยอมรับการใช้ภาษาในสถานการณ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษากลุ่มหนึ่งกำลังส่งเสริมการใช้วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Approach) ซึ่งมีการนำเสนอกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ สถานการณ์ และหัวข้อเนื้อหาแบบเดิม แต่มีการเพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) ซึ่งเป็นแนวการสอนที่เน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน แนวหรือแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (communicative Approach) นี้ เป็นแนวการสอนที่รวมทั้งทฤษฎีการสื่อสาร ไวยากรณ์ ความหมายสถานการณ์ และจิตวิทยาของมนุษย์ไว้ด้วยกัน

พาลเมอร์ (Palmer 1970 : 55) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนภาษาไว้ว่าเป็นการมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายได้ในที่สุด ฉะนั้นวิธีการสอนก็ต้องสอนให้ผู้เรียนใช้ภาษาตั้งแต่เริ่มเรียน คือ มุ่งพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายของผู้เรียน มีการฝึกหัดให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติ

ริเวอร์ส และเทมเพอร์ลี (Rivers and Temperley 1978 : 3-5) มีความเห็นสอดคล้องกับพาลเมอร์ เกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารไว้ว่า เป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถที่จะใช้ภาษาได้ตอบอย่างอิสระกับผู้อื่นได้

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสังคมที่บุคคลติดต่อสื่อสารกัน

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร

อมรา แสงจันทร์ (2524 : 13) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า

1. แนวคิดนี้จะเน้นหนักในการสื่อความหมายในชั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนจะได้ในชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายตามความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังเข้าใจว่าต้องการอะไรหรือคิดอย่างไร

2. แนวคิดนี้เป็นการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจโดยไม่คำนึงว่า ภาษาที่ผู้เรียนแสดงออกนั้น ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือไม่ เช่นเดียวกับเด็กที่หัดพูดจะไม่คำนึงถึงความถูกต้องของหลักภาษา แต่จะพูดให้ผู้ฟังรอบข้างเข้าใจเท่านั้น

แนวคิดนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากนักภาษาศาสตร์ในแง่ที่ว่ายังไม่มีข้อสรุปว่า ทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้เรียนสามารถใช้สื่อความหมายได้นั้นอยู่ในระดับไหนและแนวความคิดที่ว่า ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อสารได้โดยไม่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ ที่เรียนภาษาแม่ของตนเองนั้นจะนำมาใช้กับผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาที่สองได้หรือไม่ เพราะระหว่างเด็กและผู้ใหญ่จะมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างไม่เหมือนกันในการเรียนภาษา

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) นี้ อาจกล่าวได้ว่า มีแนวคิดมาจากที่ ชอมสกี (Chomsky 1965:

14-15) ได้เคยอธิบายมาแล้วเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ซอมสกี ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาของมนุษย์ว่ามี 2 ระดับ คือ

1. ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) หมายถึง ความสามารถภายในที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติของทุกคนในฐานะเป็นเจ้าของภาษา ความสามารถนี้ประกอบด้วยความสามารถที่จะสร้างและเข้าใจประโยคต่าง ๆ ในภาษาได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นความสามารถที่จะบอกได้ว่า ประโยคใดมีความหมายกำกวมหรือไม่ ประโยคคู่ใดมีความหมายเหมือนกัน ประโยคใดถูกไวยากรณ์ หรือประโยคใดผิดไวยากรณ์ ตลอดจนความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างภายในของประโยคได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. ความสามารถในการแสดงออก (Linguistic Performance) หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการแสดงออกจริง โดยใช้ความรู้ทางภาษาที่มีอยู่ในสมอง

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของ ซอมสกี นี้ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น ไฮมส์ (Hymes 1979 : 7-15) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา และความสามารถในการแสดงออกทางภาษาของ ซอมสกี ว่า ไม่ใช่เป็นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ (Language Use) ทั้งนี้เพราะ ซอมสกี ไม่ได้กล่าวถึงเฉพาะบทบาททางด้านจิตวิทยา เช่น ความจำ การรับรู้ เป็นต้น ไฮมส์ (Hymes) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มิใช่เป็นเพียงความรู้ด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจและพูดออกมาอย่างมีความหมายได้เท่านั้น ยังต้องประกอบด้วยความรู้ด้านกฎเกณฑ์ทางสังคมของภาษาด้วย กล่าวคือ ต้องมีกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจริง (Rules Of Use) ซึ่งถ้าปราศจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้แล้ว กฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ (Rules of Grammar) ก็ไม่มีประโยชน์ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของหลักทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาด้วย

คูเปอร์ (Cooper quoted in Munby 1978 : 16) ได้กล่าวถึงทัศนคติคล้ายคลึงกับ ไฮเมส (Hymes) โดยกล่าวว่า การที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพผลนั้นผู้พูดมิใช่รู้แต่เพียงวิธีการที่จะพูดภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้วิธีการใช้คำพูดเหล่านั้นให้เหมาะสมด้วย นั่นคือผู้พูดจะต้องรู้ว่าตนเองจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไรและที่ไหน

แคมเบล และเวลล์ (Campbell and Wales quoted in Munby 1978 : 9) ได้ชี้ให้เห็นว่า คำว่าความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ที่ ชอมสกี ใช้ นั้นไม่ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุด นั่นคือ ความสามารถในการที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้คำพูดเหล่านั้น

ไวแมนน์ และแบ็คลินด์ (Wiemann and Backlund 1980 : 186) กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถของผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) ในการเลือกพฤติกรรมสื่อสาร เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) ของ ชอมสกี จะไม่สมบูรณ์เพียงพอเมื่อกกล่าวถึงการนำไปใช้ แต่แนวคิดของชอมสกี ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนภาษาเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารและได้แยกระดับความสามารถของผู้เรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญกับระบบเสียง และรูปประโยคโครงสร้างพื้นฐานทางภาษา ความสามารถอีกระดับหนึ่ง คือ ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้เหมาะสมในสถานการณ์จริงนั้นคือสามารถมีปฏิสัมพันธ์โดยอัตโนมัติเมื่อต้องใช้ภาษากับบุคคลอื่น (Savignon 1978 : 2) ความสามารถในการสื่อสารนี้ นอกจากจะใช้คำพูดแล้วยังรวมถึงการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดอีกด้วยที่ ลักมานี (Luxmani 1982 : 217) ได้กล่าวถึงแนว

การสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า มีจุดมุ่งหมายที่การสื่อสาร ซึ่งอาจใช้คำพูดหรือไม่ใช้คำพูดก็ได้ สำหรับ คมคาย จงเจริญสุข และคณะ (2524 : 42) ได้กล่าวถึงการสื่อสารไว้ว่า ตามหลักพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนสองฝ่ายขึ้น ก็ย่อมเกิดการสื่อความหมาย อาจจะใช้ภาษาพูด (Verbal) หรือภาษาเขียนหรือด้วยท่าทาง (Non verbal) เกี่ยวกับพฤติกรรมของการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดนี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น วาเล็ท (Valette 1977 : 144-152) มีความเห็นว่า การที่จะพูดสื่อสารได้ดีนั้น ลักษณะท่าทางประกอบคำพูด เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจด้วย สำหรับ ไฮม์ส์ (Hymes quoted in Higgs 1982 : 58) ได้ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการสื่อสารหมายถึงความรู้ที่เกิดขึ้นเองในตัวเจ้าของภาษา เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด เช่น วิธีการสัมผัสร่างกายระหว่างพูด ระยะห่างและความใกล้ชิดทางร่างกาย การใช้มือท่าลักษณะต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย การแสดงสีหน้าได้ตอบ เป็นต้น ส่วนบราวน์ (Brown 1982 : 202) มีความเห็นว่า ความสำคัญของการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดในการเรียนภาษาที่สองนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ ทั้งนี้เพราะความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จะต้องรวมถึงความสามารถในการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดด้วย กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการส่งและรับสัญญาณต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด (Nonverbal Signals) ได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ของภาษา อันได้แก่ เรื่อง หน่วยเสียง หน่วยคำ ประโยค เป็นต้น ดังที่ ไฮม์ส์ (Hymes in Pride and Holmes, eds. 1972 : 281) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่ามีองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบหนึ่งในจำนวนดังกล่าว ได้แก่ ความรู้ด้านไวยากรณ์ของภาษา

2. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Rules of Discourse) ดังที่ วิดดอว์สัน (Widdowson 1978 : 24-31) ได้แยกความสัมพันธ์ระหว่างประโยคออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคความหมาย (Coherence)

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ว่าด้วย รูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่ เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (Probability Rules of Occurrence) ความรู้ เหล่านี้เป็นความรู้ที่เจ้าของภาษามีอยู่แล้ว เช่น ภาษาที่ปรากฏในแต่ละบริบท (Context) นั้น มักจะมีรูปลักษณะภาษาที่ไม่จำเป็น (Redundant) และรูป ลักษณะภาษาเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจบริบท (Context) นั้น ๆ ปรากฏอยู่ ผู้เรียนจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่เป็นหัวใจสำคัญใน การที่จะเข้าใจบริบทนั้น ๆ (อมรา แสงจันทร์ 2524 : 13-15)

4. ความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นความสามารถที่จะนำความรู้ เกี่ยวกับภาษาไปใช้ได้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น ผู้เรียนต้อง สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามมรรยาททางสังคม (Sociocultural Allusion) และความแตกต่างของภาษา (Varieties) อันได้แก่ ภาษาที่ใช้เป็นแบบทางการ ภาษาที่ใช้แบบกันเอง เป็นต้น

5. ความสามารถในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสื่อสาร เช่น ผู้เรียน สามารถใช้คำหรือประโยคที่ไม่แน่ใจไม่ใช้คำหรือประโยคอื่นที่ตนเองมีใจมากกว่า หรืออาจเลี่ยงไปใช้ท่าทางแสดงออกให้ผู้ฟังเข้าใจ เป็นต้น ดังที่ อัจฉรา วงศ์ไสธ และคณะ (ม.ป.ป. : 42) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า นอกจาก ผู้พูดจะพยายามใช้ความรู้ทั้งหมดที่ตนมีแล้ว ผู้พูดหรือผู้เรียนยังมีพฤติกรรมอีกแบบ หนึ่งคือ พยายามเลี่ยงไม่พูด หรือเขียนในสิ่งที่ตนไม่รู้ว่าจะใช้ภาษาอย่างไร หรือ อาจจะไม่พูดออกมาในขณะที่กำลังพูด เพราะหาคำที่มีความหมายตรงตาม ที่ ต้องการไม่ได้ นอกจากนี้ ผู้พูดอาจพยายามเลือกโครงสร้างง่าย ๆ มาใช้เพื่อ ให้ การสนทนาดำเนินต่อไป และสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ หรือ ผู้พูดอาจจะเปลี่ยนมาใช้ภาษาแม่เมื่อไม่มีทางอื่น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน (teacher-centered) โดยครูเป็นผู้ออกคำสั่ง อธิบาย อ่าน ให้ฟัง บอกให้จด และเป็นแบบอย่างในการฝึกการสอนประโยคต่าง ๆ แต่ปัจจุบันบทบาทของผู้สอนเปลี่ยนแปลงเป็นผู้แนะทางผู้อำนวยความสะดวก หรือจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน (student-centered) แทน ดังนั้นกิจกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ 2532 : 7) นอกจากนี้ยังได้มีผู้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ฮาร์เมอร์ (Harmer 1982 : 166-167) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารว่า ควรให้ผู้เรียนแสดงออกทางภาษาโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ๆ ในชั้น กิจกรรมเพื่อการสื่อสารคือ กิจกรรมซึ่งผู้เรียนมีจุดประสงค์ และมีความต้องการที่จะสื่อสารซึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง โดยการแสดงออกทางเนื้อหา (content) มากกว่ารูปแบบทางภาษา (form) และสามารถเลือกใช้ภาษาแต่ละแบบได้ถูกต้องในขณะที่ผู้เรียนกำลังแสดงออกทางภาษา เพื่อสื่อความหมายอยู่นั้น ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะและปล่อยให้แสดงออกอย่างเสรี คือ ไม่กำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะนำมาสื่อสาร

ฟินอคเชียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973 : 40) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายเฉพาะ (Specific Goals) ดังนี้

1. เพื่อให้สามารถเข้าใจภาษาต่างประเทศที่พูดด้วยอัตราเร็วปกติเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน
2. เพื่อให้สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ดี เพียงพอที่จะสื่อสารโดยตรงกับเจ้าของภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน
3. เพื่อให้สามารถอ่านภาษาต่างประเทศได้ เข้าใจโดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาของผู้เรียนก่อน

4. เพื่อให้สามารถเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบภาษาที่ใช้อยู่จริง
5. เพื่อให้สามารถเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับภาษา เช่น ธรรมชาติของภาษา การนำโครงสร้างของภาษาไปใช้ให้เหมาะสม
6. เพื่อให้สามารถเข้าใจค่านิยม รวมทั้งรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของภาษา
7. เพื่อให้สามารถเรียนรู้ลักษณะสำคัญของประเทศที่ใช้ภาษานั้น เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น
8. เพื่อให้สามารถพัฒนาความเข้าใจในด้านวรรณคดี รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนจึงควรได้รับความรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวภาษา และความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังที่ ฟีนอคเชียโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973 : 17) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาว่า เป็นการทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นักเรียนจึงควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถเข้าใจ และสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาษาที่เรียนได้ ในขณะเดียวกัน นักเรียนควรมีความสามารถที่จะกล่าวถึงวัฒนธรรมของตนเองเป็นภาษาต่างประเทศด้วย

ซิลเวอร์ส (Silvers 1982 : 29-33) ได้แสดงความคิดเห็นว่าการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นงานที่ซับซ้อน ชั้นเรียนที่ดีย่อมเป็นผลมาจากการวางแผนที่ดี การใช้กิจกรรมในการเรียนการสอน จะช่วยทำให้ชั้นเรียนมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีแรงจูงใจในการเรียน สิ่งที่มีมักจะถูกมองข้ามไปก็คือ การเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งช่วยให้มีโอกาใช้สิ่งที่ได้ฝึกฝนภายในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ฉะนั้นครูควรจะวางแผนการจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเคร่งเครียดมากเกินไป

เดอร์ (Durr 1980 : 6) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า การที่จะประสบผลสำเร็จตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้นควร

จัดห้องเรียนให้แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งเป็นการสอนกลุ่มใหญ่ ห้องเรียนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ การทำงานเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนออกไปรายงาน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่มุ่งสำหรับผู้เรียน ในจำนวนกิจกรรมดังกล่าวนี้ การแสดงบทบาทสมมุติ การทำงานเป็นคู่และการทำงานกลุ่มย่อย จะมีประสิทธิผลมากที่สุด แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พาปาเลีย (Papalia 1976 : 29) ที่ได้กล่าวถึงข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่มย่อยไว้ว่า จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกให้นักเรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ตลอดทั้งสถานการณ์ที่ขัดแย้งกัน นอกจากนี้ยังช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่าการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ช่วยให้การทากิจกรรมและการเข้าร่วมของนักเรียนมีประสิทธิผลมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ครูผู้สอนจึงควรมีความสามารถ ดังที่ ฟินอคเชียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973 : 24-25) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. ควรวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้แก่นักเรียนอย่างรอบคอบ
2. ควรวางแผนในการจัดสถานการณ์รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่นำเสนอใหม่อย่างแจ่มแจ้ง
3. ควรจัดบทเรียนแต่ละบทให้มีทั้งการฝึกเพื่อให้เป็นนิสัยและการฝึกให้ใช้ภาษาอย่างมีความหมายโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
4. ควรใช้ภาษาของนักเรียนให้น้อยที่สุด แต่ในบางครั้งก็ควรตัดสินใจใช้ภาษาของนักเรียนโดยทันที เมื่อเห็นว่าจะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจข้อมูลที่สำคัญบางประการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ควรรู้จักวิธีการจัดให้นักเรียนฝึกพร้อมกันทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม หรือฝึกเป็นรายบุคคล
6. ควรมีความชำนาญในการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเป็นคู่
7. ควรจัดเตรียมการฝึก บทสนทนา ตลอดจนบทความต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีหลายลักษณะ อันจะช่วยเสริมเนื้อหาในบทเรียน และช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
8. ควรมีความคล่องตัวในการเตรียมต้นฉบับ (Script) สำหรับเทปบันทึกเสียง และสามารถนำการฝึกในห้องปฏิบัติการมาประสานกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
9. ควรสามารถตัดสินใจได้ว่า สำหรับนักเรียนระดับต้นควรจะใช้กิจกรรมการอ่านและกิจกรรมการเขียนเมื่อใด
10. ควรจัดเตรียมบทเรียนสำหรับอ่านที่จะช่วยให้นักเรียนเพิ่มพูนทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์
11. ควรจัดกิจกรรมการเขียนที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการเขียนอย่างอิสระแก่นักเรียน
12. ควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาทั้งจากบทสนทนาและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ
13. ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชาติ และภาคภูมิใจในตัวเอง ในขณะที่เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
14. ควรเลือกใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา และข้อเท็จจริงด้านวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
15. ควรจัดการประเมินผล ที่จะทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ความต้องการในการจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลรวมทั้งประสิทธิภาพในการสอนของตัวครูเอง

กล่าวโดยสรุปว่า แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารนั้น มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะในสังคม การสอนจึงเน้นเนื้อหาที่จะใช้ในการสื่อสาร

โดยใช้กลุ่มเป็นศูนย์กลางของการฝึกและใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ผู้เรียน เป็นผู้นำกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ ชี้แนะและสร้างสถานการณ์ ซึ่งในปัจจุบันนี้แนวการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย

จากสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ประสบความล้มเหลว จากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุเพื่อแก้ไขปัญหานั้นพบว่า วิธีการสอนภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรเดิม ทำให้ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษ จึงได้เปลี่ยนทิศทางในแนวคิดเกี่ยวกับการสอนเสีย ใหม่มาเป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสารซึ่งแนวความคิดดังกล่าวมีนักการศึกษาหลาย ท่านได้เสนอไว้เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสภาพสังคมปัจจุบัน เช่น

อมรา แสงจันทร์ (2524 : 15) ได้สรุปแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่จะนำไปใช้กับการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของความสามารถในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรจะแสดงให้เห็น ว่ารูปแบบภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้ เหล่านี้ไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน มากขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสพบปะ สนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ และทำให้การสอนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมทั้งกฎไวยากรณ์และ กฎของภาษาที่ใช้้อยู่จริง ควรจะได้รับการจัดให้พอเหมาะ ไม่มากเกินไป หรือไม่ น้อยเกินไปนั่นคือ การจัดให้พอเหมาะที่ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปสื่อความหมาย ได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบ

ภาษาแต่ละแบบ ตลอดจนอธิบายถึงความเหมาะสมที่จะใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และควรจะอธิบายถึงวัฒนธรรม ประเพณี ของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

4. ในการสอน ผู้สอนต้องเน้นการฝึก ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) ไปใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องด้วย นอกเหนือจากต้องมีความรู้ด้านกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กันแต่ละกลุ่มสังคมและแต่ละสถานการณ์ (Sociolinguistic Competence)

5. ความต้องการของผู้เรียนจะต้องอยู่ในกรอบของความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคม (Sociolinguistic Competence)

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2530 : 577-582) ได้กล่าวถึงแนวการจัดการเรียนการสอนตามแนวเพื่อการสื่อสาร โดยการปรับวิธีการสอนภาษาเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอนในประเทศไทยไว้ดังนี้

1. สอนให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การสอบถาม การออกคำสั่ง การขอร้อง ฯลฯ

2. เน้นการฝึกภาษาแบบที่เจ้าของภาษาใช้ในการสื่อความหมายในชีวิตจริงแต่เป็นภาษาง่าย ๆ สำหรับผู้เรียน

3. เน้นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ตั้งแต่ต้นทั้งในการฟัง พูด อ่านและเขียน ในสถานการณ์ที่เป็นจริง และเน้นการสอนให้ทักษะทั้ง 4 นี้ สัมพันธ์กันไปโดยตลอด

4. สอนให้นักเรียนคิดเป็นและมีความคิดสร้างสรรค์

5. หาโอกาสให้นักเรียนฝึกภาษาโดยการใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน

6. ในการสอนครูจะต้องสอนเนื้อหาเก่า หรือเนื้อหาทบทวนกับเนื้อหาใหม่มีความสัมพันธ์กันทั้งภายในชั่วโมงเรียนเดียวกัน หรือระหว่างชั่วโมงต่อชั่วโมง หรือระหว่างบทเรียนต่อบทเรียน

7. สอนเนื้อหาโดยการใช้กิจกรรมหลายแบบในลักษณะทักษะสัมพันธ์

สำหรับคณะกรรมการร่างหลักสูตรและสื่อการเรียน (กระทรวงศึกษา 2521 : 15) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. เน้นการฝึกให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริงทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน และสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน

2. ในการสอนนั้น นักเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกและใช้ภาษาอย่างเต็มที่ ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่ม และป้อนงานให้แก่แต่ละกลุ่มทำ

3. การเรียนการสอนดำเนินไป โดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อสอบถามเรื่องราวที่ต้องการทราบ หรือเพื่อแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูมีบทบาทในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรม ผู้ให้คำอธิบายว่า กิจกรรมนั้น ๆ นักเรียนจะต้องทำอะไรบ้าง และเป็นผู้แนะนำในการฝึกภาษา

4. ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน แสดงได้ด้วยการที่นักเรียนเข้าใจความหมายของภาษา และสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที มิใช่แต่เพียงสามารถตอบคำถามในข้อสอบได้อย่างถูกต้องเท่านั้น

จากการศึกษาแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้จริงทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน การจัดการเรียนการสอนจะใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสอน ครูมีหน้าที่ในการแนะนำและป้อนงานให้แก่แต่ละกลุ่มทำ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2521

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ให้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 บปรากฏว่าไม่ได้กำหนดให้มีการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับนี้ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นวิชาภาษาต่างประเทศ ที่บังคับตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 มานานแล้วจึงก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากหลาย ๆ ฝ่าย

ดังได้กล่าวมาแล้ว ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงให้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษและเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ให้เริ่มดำเนินการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป โดยจัดอยู่ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ดังมีรายละเอียดของหลักสูตรต่อไปนี้

จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนทั่วโลก หลักสูตรภาษาอังกฤษประถมศึกษา จึงกำหนดจุดประสงค์ เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ตามเจตนารมณ์ ดังนี้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้และพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ กล่าวคือให้มีทักษะในการฟังและการพูด อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาและต่อจากนั้นจึงให้มีทักษะการอ่านและการเขียน

2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา โดยมุ่งให้นักเรียนได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นอกเหนือจากภาษาไทย เป็นการช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในภาษาต่างประเทศอันจะเป็นการเพิ่มพูนปัญญาความรู้และการรู้จักใช้เหตุผลยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษ และสามารถนำความรู้และทักษะพื้นฐานนี้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป ทั้งเมื่อนักเรียนไปศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาและเมื่อนักเรียนศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน

4. เพื่อสร้างเจตคติต่อภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล โดยมุ่งให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกับประชาชนทั่วโลก ปัจจุบันการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องติดต่อกับต่างประเทศทั่วโลกในด้านการเมือง การค้าและธุรกิจต่าง ๆ จึงต้องมีภาษาสากล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร

จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยมุ่งที่จะให้นักเรียนออกเสียงภาษาอังกฤษทั้งเสียงสระ พยัญชนะ ตลอดทั้งการอ่านออกเสียงคำและประโยคในภาษาอังกฤษโดยมุ่งให้ออกเสียงเพื่อให้สามารถสื่อสารเป็นที่เข้าใจได้
2. เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดและการออกเสียง โดยมุ่งให้นักเรียนเข้าใจหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับตัวสะกดในภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนสามารถสร้างหลักเกณฑ์ง่าย ๆ เกี่ยวกับตัวสะกดที่เป็นลักษณะเดียวกัน เช่น คำที่สะกดด้วยตัวอักษรเดียวกันและออกเสียงเดียวกัน อย่างไรก็ตามต้องให้ผู้เรียนเข้าใจด้วยว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดและการออกเสียงนี้อาจมีการยกเว้นได้
3. เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ตามลำดับขั้น โดยมุ่งให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับระดับขั้น และสามารถนำไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้เข้าใจความหมาย และสามารถใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับระดับขั้น โดยมุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ ซึ่งกำหนดไว้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นจำนวน 800 คำ และสามารถนำคำศัพท์นั้นไปใช้ในรูปประโยคทั้งในการฟัง พูด อ่านและเขียนได้
5. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมได้ โดยมุ่งให้นักเรียนสามารถใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษ เพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่เหมาะสมกับระดับขั้นของผู้เรียนได้ และสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ประโยคทั้งในการฟัง พูด และเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหาวิชา

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาไว้หลายประการ ดังจะเห็นได้จากหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาได้กำหนดให้ใช้สำหรับหลักสูตร ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา คือ หนังสือชุด

English Is Fun ซึ่งประกอบด้วยหนังสือ 4 เล่ม คือ เล่ม 1-2 ใช้สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 3-4 ใช้สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาจากบทที่ 1-10 ของเล่มที่ 1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะเป็นการแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักภาษาอังกฤษ จากบทที่ 11 ของเล่มที่ 1 ไปจนถึงเล่มสุดท้ายของเล่มที่ 4 จะเป็นการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐาน 4 อย่างคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนในประโยคง่าย ๆ ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ควรจะทราบ เช่น ประโยคคำสั่ง บอกเล่าและตอบคำถามสั้น ๆ ทั้งนี้ได้กำหนดประมวลคำศัพท์ที่ระดับนี้ควรรู้ได้ 800 คำ ซึ่งนักเรียนจะต้องสามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เข้าใจ ความหมายและนำไปใช้ได้

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้กำหนดเนื้อหาซึ่งแยกตามทักษะพื้นฐานทั้ง 4 อย่างดังนี้

ทักษะการฟังและพูด

เนื้อหาของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ พยัญชนะ ตัวอักษร และคำภายในวงศัพท์ 800 คำ ข้อความลักษณะของโครงสร้างง่าย ๆ เช่น ประโยคบอกเล่า คำถาม-คำตอบสั้น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นรูปของบทสนทนาสั้น ๆ โดยมุ่งให้นักเรียนฟังเสียงและออกเสียงสระ พยัญชนะ และคำได้ สามารถฟัง เข้าใจความหมายของคำและประโยค ตลอดจนสามารถใช้คำพูด และเลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายตามที่ต้องการได้

ทักษะการอ่าน

เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การอ่านออกเสียงที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ อ่านคำ และข้อความให้ถูกต้องตามจังหวะและวรรคตอน การอ่านเรื่องที่ ใช้ศัพท์และรูปประโยคภายในวงที่กำหนดโดยมีเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก ตลอดจนการอ่านในใจเพื่อจับใจความรวมถึงการใช้พจนานุกรม โดยมุ่งให้นักเรียนรู้จักประสมอักษรและอ่านออกเสียง สามารถอ่านเข้าใจความหมายของเนื้อหาง่าย ๆ ที่กำหนดให้ ตลอดจนจนความสามารถใช้พจนานุกรมได้

ทักษะการเขียน

เนื้อหาที่กำหนดไว้ เป็นเรื่องของการคัดและการลอกแบบตัวอักษร ตัวพิมพ์และตัวเขียน ตามแบบที่กำหนด การเขียนตามคำบอกและเขียนตอบคำถาม เขียนประโยคและข้อความสั้น ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ มุ่งให้นักเรียนคัดและลอกแบบตัวอักษรเป็นคำและข้อความที่กำหนดให้ เขียนคำและประโยคตามคำบอก และเขียนประโยคโดยใช้คำและโครงสร้างที่ได้เรียนมา

อัตราเวลาเรียน

กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) มีอัตราเวลาเรียนปีละ 600 คาบหรือ 200 ชั่วโมง โดยกำหนดให้เรียนสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงหรือ 15 คาบ ในการแบ่งเนื้อหาในแต่ละบทนั้น ควรจัดเนื้อหาแต่ละตอนสำหรับสอนครั้งละไม่เกิน 3 คาบเพื่อความเหมาะสมกับเวลาเรียนทั้งปี และเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมภายใน 3 คาบหรือ 1 ชั่วโมง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526, กระทรวงศึกษาธิการ 2526, และเตือนใจ แก้วไธมาส 2526 : 14-27)

กระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้ยึดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารหรือเพื่อเป็นการสื่อความหมาย (Communicative Approach) โดยเน้นการฝึกให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง ในการสอนนั้นผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน การประเมินผลการเรียนของนักเรียนวัดได้จากการที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทเรียนในหนังสือเรียนจะแบ่งแยกออกเป็นบทฟัง-พูด บทอ่าน บทเขียน ก็ได้หมายความว่า ครูจะต้องสอนโดยแยกทักษะการสอนในชั่วโมงหนึ่ง ๆ (3 คาบ) ออกเด็ดขาดจากกัน การสอนแต่ละครั้งหรือแต่ละชั่วโมงที่จะเกิดผลดีนั้น จะต้องมีการฝึกทักษะทางภาษาทั้งสี่คือเคล้าอย่างผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน โดยเริ่มจากทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นทักษะสุดท้ายซึ่งมีวิธีสอนดังนี้

การสอนฟังและพูด

บทฟังและพูดในหนังสือชุด English Is Fun จะเป็นหัวข้อแรกของทุก ๆ บทเรียน ส่วนที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนนั้นเป็นเพียงตัวอย่างของกิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในการฝึกให้นักเรียนฟังและพูด ซึ่งในการสอนจริง ๆ แล้ว มิได้หมายความว่าจะให้สอนเพียง 1 ครั้งเท่านั้น แต่จะเป็นกิจกรรมที่ซ้ำหลายครั้งโดยครูอธิบายคำศัพท์ให้นักเรียนเข้าใจและใช้คำศัพท์ในประโยคได้ ต่อจากนั้นจึงเป็นการฝึกทั้งกลุ่มใหญ่เมื่อนักเรียนเข้าใจวิธีการแล้วจึงแยกฝึกในกลุ่มย่อย ตลอดเวลาที่มีการสอนฟังและพูดนี้ นักเรียนต้องไม่เปิดหนังสืออ่าน นักเรียนจะต้องเรียนด้วยกิจกรรมในการฟังและพูดเท่านั้น แต่สำหรับครูนั้นจะต้องอ่านและทำความเข้าใจบทเรียนส่วนนี้มีเนื้อหาอะไรพร้อมทั้งดูภาพประกอบ เพราะภาพเป็นส่วนหนึ่งที่จะบ่งกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องฝึก เช่น จะต้องให้นักเรียนก็คนในการทาบสนทนาแต่ละครั้งในหัวข้อนั้น นักเรียนควรจะทำท่าทางอย่างไรและศึกษาคู่มืออย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจถึงวิธีการสอน

ในบทฟังและพูด บรรจุเนื้อหาของคำศัพท์และรูปประโยคใหม่ที่จะสอนในบทนั้น ๆ ครูจะต้องแยกฝึกส่วนนี้ก่อน เพื่อปูพื้นฐานสำหรับที่จะทำกิจกรรมอื่น ครูต้องศึกษาการแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อสามารถจัดกิจกรรมให้ประสมประสานกันไปทั้งบท

การสอนคำศัพท์ใหม่จากบทฟังและพูด คำศัพท์ในหนังสือเรียน English Is Fun (Book III) ส่วนใหญ่เป็นคำนามและคำกริยา วิธีสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของศัพท์ใหม่ จึงใช้บัตรภาพที่เตรียมไว้ในชุดอุปกรณ์ของนักเรียน หรือครูทำขึ้นเองโดยการใช้ภาพขนาดใหญ่จากสิ่งตีพิมพ์ที่พอจะหาได้ หรือวาดขึ้นเองเป็นอุปกรณ์ช่วยในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฟังและพูด

การสอนโดยใช้บัตรภาพที่นักเรียนตัดมาเป็นการบ้าน จะเริ่มต้นให้นักเรียนดูบัตรภาพหมายเลขนั้น ๆ นักเรียนจะต้องเป็นคนถามว่า บัตรภาพนั้นคืออะไร โดยใช้คำถามว่า What's that? หรือ What are these? ครูจึงตอบคำถามนั้น 2-3 ครั้ง ให้นักเรียนพูดตาม จากนั้นครูเขียนคำบนกระดานให้นักเรียนอ่านและเขียนลงสมุดโดยครูใช้คำสั่งว่า Read this. Spell it. Write it.

สำหรับการสอนประโยคจากบทฟังและพูด เมื่อนักเรียนรู้คำศัพท์แล้วต่อไปจะเป็นการใช้คำศัพท์ในรูปประโยคใหม่ในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ โดยครูเป็นผู้ช่วย เช่น บทที่ 2 นักเรียนเรียนการใช้ like กับ Noun ในบทฟังและพูด ข้อ 1 ครูฝึกให้นักเรียนดูภาพ ส้ม กล้วย องุ่น มะม่วง เงาะ มังคุด แมว งู สุนัข ช้าง โดยใช้บัตรจากชั้น บ. 5 ครูฝึกนักเรียนพร้อมกันทั้งชั้นก่อนเป็นตัวอย่างเช่น ครูชูบัตรภาพรูปช้าง 1 เชือก และถามว่า

ครู What's this?

นักเรียน An elephant.

ครูชูบัตรภาพช้างหลายเชือก

ครู What are these?

นักเรียน Elephants.

ครูถามคำศัพท์จากบัตรภาพทุกภาพของนักเรียน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจำคำในบัตรภาพได้ทั้งหมด

ครู นักเรียนชอบช้างไหม Do you like elephants?

(ครูใช้ภาษาไทยนำเพียง 1 ครั้ง เพราะนักเรียนยังไม่รู้คำว่า like)

หัดให้นักเรียนตอบ Yes, I do. (ถ้าชอบ) และ No, I don't.

(ถ้าไม่ชอบ)

เมื่อนักเรียนใช้ประโยคได้แล้ว ครูจึงให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน วางภาพไว้กลางโต๊ะหรือข้างหน้านักเรียน เปลี่ยนกันหยิบภาพ เมื่อได้ภาพอะไรก็ใช้คำของภาพนั้นถามเพื่อน เช่น นักเรียนคนหนึ่งหยิบภาพแมวขึ้นมาก็ต้องถามว่า Do you like cats? ให้เพื่อนตอบ Yes, I do. หรือ No, I don't. ถ้าตอบ Yes, I do. ต้องถามเพื่อนว่าเพื่อนชอบเหมือนคนไทย (Do you?) ถ้าเพื่อนตอบ No, I don't. ต้องอธิบายว่าตนชอบอะไร

ในกรณีที่ไม่มีบัตรภาพครูอาจเขียนคำที่ต้องการฝึกบนกระดานคำเหล่านี้ ได้มาจากวงเล็บข้างท้ายของบทฟังแต่ละบทนั่นเอง

A : Do you like mangoes?

B : Yes, I do. Do you?

A : No, I don't. I like bananas.

(grapes, mangoes, rambutans, mangosteens, cats, dogs, snakes, elephants)

ก่อนที่จะให้นักเรียนใช้บทฟังและพูด ครูจะต้องอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนเข้าใจว่า ตนจะต้องถามและตอบอย่างไร สำหรับบทนี้นักเรียนจะต้องถามและตอบเรื่องของผลไม้และสัตว์ที่ละคู่ ให้นักเรียนฟังประโยคในการถามตอบจนเข้าใจ ผิดพูดพร้อมกันทั้งห้อง เสร็จแล้วจึงฝึกในกลุ่มย่อย

การสอนอ่าน

บทอ่านในหนังสือ English Is Fun (Book III) นี้มีลักษณะเหมือนกับในหนังสือเล่ม 1 และ 2 เพียงแต่ใช้ภาษาที่ยากขึ้นและความยาวของบทอ่านเพิ่มขึ้น บทอ่านเน้นในการฝึกให้นักเรียนอ่านในใจ การเสนอบทอ่านมีหลายรูปแบบ มีทั้งเรื่องเล่า การทนายปริศนา การอ่านแบบฟอร์ม และการอธิบายแผนผังแต่ละบท ใช้คำศัพท์และรูปประโยคที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว อาจจะมีคำใหม่ที่นักเรียนไม่รู้จักบนอยู่บ้าง จะสังเกตได้ที่เครื่องหมาย * ซึ่งกำกับไว้บนคำ ทั้งนี้เป็นเจตนาของผู้เขียนที่จะฝึกให้นักเรียนหัดเดาความหมายจากตัวประโยค และเรื่อง ขั้นตอนในการสอนโดยสรุปมีดังนี้

1. นักเรียนอ่านเรื่องในใจ ครั้งแรกให้อ่านเรื่องทั้งหมดโดยตลอดเพื่อรู้ว่าเรื่องราวเป็นเช่นไร เมื่ออ่านตลอดแล้ว ครั้งที่สองจึงเริ่มอ่านใหม่ เมื่อพบคำใดที่ไม่รู้จัก ให้ลองเดาความหมายจากเรื่อง
2. นักเรียนจับกลุ่มสัก 4 หรือ 5 คน ปิดหนังสือและเล่าเรื่องให้กันฟังว่าเรื่องเป็นเช่นไร เพื่อจะตรวจสอบความเข้าใจภายในกลุ่มในการเล่าเรื่องนั้น ห้ามนักเรียนใช้วิธีการแปลคำต่อคำเป็นอันขาด
3. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเล่าให้เพื่อนฟังเป็นตอน ๆ ต่อกัน หรืออาจจะให้คนหนึ่งเล่าเรื่องทั้งหมดแล้วให้คนอื่นเป็นผู้แก้หรือช่วยเพิ่มเติมก็ได้
4. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อให้นักเรียนหาคำตอบจากประโยคที่มีอยู่ในบทอ่าน

5. นักเรียนอ่านออกเสียงตามครู ครูควรจะฝึกอ่านกับเทปเสียงก่อนเพื่อลงเสียงเน้นหนักและสำเนียงสูงต่ำให้ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนยึดเป็นตัวอย่าง

6. บทอ่านบางบทอาจจะทำกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติประกอบการอ่านได้ ก่อนแสดงครูควรจะให้นักเรียนไปฝึกซ้อมภายในกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมาแสดงให้เพื่อนดูโดยมีผู้หนึ่งเป็นผู้บรรยาย คนอื่น ๆ เป็นผู้แสดงตามที่บทอ่านต้องการ ผู้บรรยายเป็นผู้เปิดหนังสืออ่านได้ แต่ผู้แสดงคนอื่น ๆ ให้แสดงบทบาทตามที่ตนได้ ยินจากการบรรยาย เป็นวิธีทดสอบความสามารถในการฟังได้เป็นอย่างดี เมื่อมีบทพูดผู้เล่าควรจะพูดเอง หรือดูบทได้บ้าง ถ้าตนลืม

7. ตอบคำถามที่มีอยู่ในบทอ่าน

จะเห็นได้ว่า แนวการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ไม่มีการสอนศัพท์ แต่จะให้เดาความหมายศัพท์ที่นำมาใช้ในบทเรียนนั้นเป็นศัพท์ที่นักเรียนสนใจและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนสามารถที่จะเดาความหมายจากเรื่องที่อ่านได้ โดยเนื้อหาในบทเรียนคำนึงถึงความสนุกสนาน และความสนใจของนักเรียนซึ่งต่างจากหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 นักเรียนจะได้อ่านเมื่อได้สอนศัพท์ รูปประโยค จนเข้าใจหมดแล้วจึงจะอ่านเนื้อเรื่อง ซึ่งทำให้นักเรียนเบื่อที่จะอ่าน

การสอนเขียน

การสอนเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะคือ การเขียนประโยค การเขียนตามคำบอก การเขียนเรื่องเลียนแบบและการคัดลายมือ

1. การเขียนประโยค เป็นการเขียนตามเนื้อหาของบทเรียนอย่างง่าย ๆ แบบฝึกหัดในการเขียนนั้นมีหลายลักษณะ เช่น การเติมคำในช่องว่างให้ได้ ความสอดคล้องกับภาพ การเขียนคำถามให้เพื่อเขียนตอบ การเขียนรายงาน การจดบันทึก การกรอกแบบฟอร์ม ส่วนใหญ่ในใช้กิจกรรมในการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนด้วยกัน เช่น นักเรียนคนหนึ่งเป็นคนถามไปให้นักเรียนอีกคนหนึ่งตอบ การเขียนประโยค จะฝึกนักเรียนให้เขียนหลังจากฝึกฟัง พูดหรืออ่านไปแล้ว โดยให้นักเรียนทำตามลำพัง

2. การเขียนตามคำบอก มีประโยชน์ต่อทักษะการฟัง การถ่ายทอด ภาษาจากการฟังและการสะกดคำอย่างมากทีเดียว การเขียนตามคำบอกอาจจะ เป็นการเขียนคำเดียวหรือเป็นเนื้อความที่ต่อเนื่องกันก็ได้

การเขียนคำเดียว ครูเลือกคำที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนออกมา เช่น คำศัพท์ใหม่หรือคำที่สะกดยาก ที่มีหลายพยางค์หรือตัวอักษรซ้อนกันอยู่หลายตัว เช่น television, watermelon หรือมีการสะกดสับสนเช่น การใช้พยัญชนะ 1 หรือ 2 ตัว เช่น paper กับ pepper การสะกดตัวคล้ายกันแต่ออกเสียงต่างกัน เช่น speak : health, sew : new การสะกดตัวต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกันเช่น noodles : group นอกจากนี้ยังมีคำที่สะกดตัวสับสน เช่น การเติม -ing ข้าง หลังของคำกริยา บางครั้งก็เติม -ing ได้ทันที เช่น walking, reading แต่ บางครั้งก็ต้องเติมตัวอักษรข้างท้ายเพิ่มขึ้นอีกตัวหนึ่งก่อนเติม -ing เช่น running sitting บางคำ e อยู่ท้ายคำจะเติม -ing ต้องตัด e ออกไปแล้วเติม -ing คือ writing สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้นักเรียนเกิดความสับสนทั้งสิ้น

การเขียนข้อความต่อเนื่อง ครูให้นักเรียนเขียนประโยคจากเรื่องใน หนังสือเรียน หรือครูอาจจะเขียนเรื่องขึ้นใหม่โดยใช้คำและประโยคที่นักเรียนรู้จัก มาแล้วผูกเป็นเรื่อง วิธีการสอนดำเนินการดังนี้

- 1) ครูอ่านเรื่องทั้งเรื่องให้นักเรียนฟัง 1 หรือ 2 ครั้ง โดยการอ่าน เติมประโยคตามธรรมชาติไม่ใช่อ่านทีละคำ
- 2) อ่านประโยคแต่ละประโยค 2 ครั้ง ทั้งช่วงให้นักเรียนเขียนตอบ
- 3) เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว ครูอ่านทวนอีกครั้งหนึ่ง
- 4) ครูบอกเครื่องหมาย , . หรือ ? แล้วแต่กรณี หรืออาจจะให้ นักเรียนเติมเองก็ได้
- 5) นักเรียนตรวจแก้ไขโดยการแลกกันตรวจ ครูเขียนแบบที่ถูกต้องบน กระดาน หรืออาจจะตรวจงานของเด็กในกลุ่ม กลุ่มละคน ให้นักเรียนในกลุ่มตรวจ หรือแก้ตาม หลังจากนั้นครูอาจจะให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับการ เขียนตามคำบอก เช่น ให้ออกคำถาม ทำกิจกรรมตามคำสั่ง วาดภาพประกอบ

3 การเขียนเรื่องเลียนแบบ เป็นสิ่งที่ครูควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ให้นักเรียนได้ฝึกภาษาเพิ่มเติม ส่วนมากมักจะให้นักเรียนอ่านเรื่องสักหนึ่งเรื่อง ทำความเข้าใจเรื่องนั้นแล้วฝึกตอบคำถามต่าง ๆ ตามวิธีการของการสอนอ่านแล้ว จึงให้เขียนเรื่องใหม่เลียนแบบเรื่องราวที่อ่าน ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างเรื่องที่ให้อ่าน

Tawee has a sister. Her name is Nit. That is Nit and her teacher. Her teacher's name is Somchai.

ภายหลังจากที่นักเรียนอ่านเรื่องราวข้างต้นแล้ว ก็ให้นักเรียนเขียนเรื่องขึ้นเอง อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบางประการได้ เป็นต้นว่า

Suda has a brother his name is Lek. That is Lek and his teacher. His teacher's name is Prasert.

ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521

นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา จนถึงปีการศึกษา 2534 ถือได้ว่าเป็นการนำหลักสูตรไปใช้เกือบ 10 ปีแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม หลักสูตรนี้ก็ยังมีปัญหาที่ตามมาเช่นกัน ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวหลักสูตร

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นหลักสูตรที่เขียนไว้กว้าง ๆ รายละเอียดน้อยเกินไป (กรมวิชาการ ม.บ.บ.: 5) รวบรวมไม่เป็นไปตามขั้นตอน ยากที่จะเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2529 : 61) นอกจากนี้การเรียนการสอนเน้นไปในการฟังและการพูดเพื่อการสื่อสารนับว่าแตกต่างไปจากเดิมมาก ซึ่งทำให้นักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น พยายามที่จะพูดภาษาอังกฤษกับครูเสมอถ้ามีโอกาส อย่างไรก็ตามถ้าจะยึดถือและฝึกการพูดการฟังอย่างเดียวไม่มีหลักยึดอะไรเลย เมื่อหยุดพูดไปนาน ๆ ก็ลืมหมดเพราะไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นฝรั่ง (ดวงเดือน แสงชัย 2528 : 39) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ นาคสุข (2527 : 96-97) พบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมของ

นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องน้อยมาก เมื่อสภาพแวดล้อมยังไม่เปิดโอกาสในการนำไปใช้ นักเรียนจึงไม่สามารถเกิดความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ ได้

ในด้านจุดประสงค์ พบว่า หลักสูตรนี้ตั้งไว้สูงและยากเกินไป เป็นการยากที่จะบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้ และจุดประสงค์มีมากเกินไป บางจุดซ้ำซ้อนกันน่าจะมารวมกันได้ ไม่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากให้เหมาะกับวุฒิภาวะและความพร้อมของนักเรียน ตลอดจนความเหมาะสมกับนักเรียนที่อยู่ตามชนบทด้วย และยังเป็นภาระต่อครูมาก โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จุดประสงค์มากเกินไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2529 : 38 และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 2528 : 15)

ในด้านเนื้อหา พบว่า หลักสูตรเน้นให้นักเรียนพูดได้ แต่ไม่คำนึงถึงการเขียนและการอ่าน ทำให้นักเรียนเขียนประโยคไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนและไม่เข้าใจไวยากรณ์ในบางเรื่องว่ามีหลักการใช้อย่างไร และกิจกรรมในการเรียนการสอนไม่เปิดช่องว่างให้ครูได้มีโอกาสอธิบาย เนื้อหาหลายตอนไม่สอดคล้องกับชีวิตเด็กไทยทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 9) เนื้อหาและคำศัพท์ยากและมากเกินไปไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ทำให้นักเรียนเบื่อและมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2529 : 34) โดยเฉพาะเนื้อหาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปริมาณมากเกินไปทำให้สอนไม่ทันและทำให้นักเรียนเกิดความสับสน ไม่เข้าใจเนื่องจากครูต้องเร่งสอน (พิมพ์ นาคสุข 2527 : 89) นักเรียนเรียนไม่ทัน ครูสอนจบแต่ นักเรียนส่วนมากจะเรียนไม่จบ (กรมวิชาการ ม.ป.บ. : 3) คำศัพท์ที่เพิ่มทวีขึ้นในแต่ละบทมากเกินไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2529 : 35) โดยเฉพาะบทหลัง ๆ ศัพท์ใหม่มากเกินไป ยากที่จะให้นักเรียนส่วนมากทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้ นอกจากนี้ยังมีการแทรกเรื่อง Tense หลาย Tense และ Verb และการใช้ Verb บางตอนข้ามขั้นมากเกินไป นักเรียนปรับตัวไม่ทัน โดยเฉพาะในเรื่องของ Past Tense เนื้อหาบางเรื่องไม่

สัมพันธ์กับจุดประสงค์ เช่น ในเนื้อหาที่มีการเปรียบเทียบแต่ไม่มีการวัดจุดประสงค์ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2528 : 15)

ในด้านอัตราเวลาเรียนนั้น เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมมีมากแต่เวลาจำกัดไม่สามารถสอนให้ทันเวลาได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2529 : 22, 49)

ในด้านกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตร พบว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2521 เน้นกิจกรรมเป็นหลัก มีกิจกรรมหลายอย่าง ซึ่งมีมากเกินไปไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือครู (พิมพ์นาคสุข 2527 : 89) กิจกรรมบางอย่างที่เสนอไว้ในคู่มือครูยุ่งยากต่อการปฏิบัติจริง อีกทั้งเวลาไม่พอสำหรับการฝึก เมื่อการฝึกมีน้อยเกรงจะสอนไม่จบบทเรียน เวลาไม่เพียงพอครูจึงใช้วิธีการบอกหลักเกณฑ์ให้กับนักเรียน ครูบางคนสอนเฉพาะกิจกรรม บางบทเรียนสอนให้นักเรียนอ่านตามหนังสือเรียน (กรมวิชาการ ม.ป.ป. : 1, 6) หลายคนใช้วิธีสอนแบบเดิมอยู่คือ การสอนอ่านและแปลอังกฤษและมักไม่พูดภาษาอังกฤษกับนักเรียนเพราะไม่ค่อยแน่ใจในการออกเสียงให้ถูกต้อง บทบาทสมมุติที่ต้องพูดประโยคยาว ๆ นักเรียนไม่ได้รับการฝึกซ้ำมไป (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2528 : 10) มีการสอนซ่อมเสริมแต่ไม่ได้มีการส่งเสริมนักเรียนที่เก่งภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ ส่วนใหญ่สอนเท่าที่มีในหลักสูตรเท่านั้น (กรมวิชาการ ม.ป.ป. : 4)

ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูไม่มีเวลาในการทำสื่อการเรียน และไม่สามารถทำสื่อการเรียนได้ครบทุกกิจกรรม นอกจากนี้ครูยังขาดแคลนงบประมาณ (พิมพ์นาคสุข 2527 : 89) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธเทียรแก่นมณี (2524 : 101) ที่พบว่า ครูส่วนมากขาดสื่อและอุปกรณ์การสอน

ในด้านเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า เนื้อหาของคู่มือครู บรรจุเนื้อหาจนสอนไม่ทันเวลา กิจกรรมมากเกินไป คู่มือครูควรทำให้รวบรัดมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์ผิดพลาดระหว่างคู่มือครูกับหนังสือเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กรมวิชาการ ม.ป.ป. : 3)

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรซึ่งสามารถก่อให้เกิดปัญหาได้นั้น ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ดังมีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน

เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญในเบื้องต้นที่จะช่วยให้การสอนภาษาอังกฤษเข้าสู่มาตรฐานที่ต้องการ แต่ผู้บริหารไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเลือกการสอนภาษาอังกฤษตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2521 เป็นหลักสูตรที่จบในตัวเองไม่ได้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเลือกสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวงทอง ดำรงสุกิจ (2524 : 120-127) พบว่า ผู้บริหารได้ให้ความเห็นว่าเลือกสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยม นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจหลักสูตรแล้วยังไม่เข้าใจวิธีนิเทศครูผู้สอน เนื่องจากได้รับการอบรมมาน้อย ผู้บริหารบางคนไม่เข้ารับการอบรมแต่ส่งตัวแทนไปอบรม จึงไม่สามารถจะแนะนำเกี่ยวกับการใช้คู่มือครูได้ การบริหารงานและการสอนจึงขัดกัน ไม่มีเวลาและไม่ให้ความสนใจการสอนตามแนวหลักสูตรนี้

ครู

ครูขาดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ เพราะยังไม่เข้าใจหลักสูตรดีพอ ทั้งนี้เนื่องจากไม่เคยเข้ารับการสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรนี้ หรือผู้ที่เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่า เวลาอบรมสั้นเกินไปไม่เพียงพอแก่การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ (พิมพ์ นาคสุข 2527 : 28) ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูผู้สอนจำนวนน้อยมากที่จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ นอกนั้นจะบรรจุให้สอนเท่าที่จะสอนได้ (กรมวิชาการ ม.ป.ป. : 4)

ดังได้กล่าวมาแล้วครูบางคนไม่ได้ผ่านการอบรมจึงขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนและการใช้สื่อการสอน ครูบางคนต้องทำหน้าที่สอนหลายกลุ่มประสบการณ์และทำหน้าที่ประจำชั้นด้วย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรี-

อยุธยา 2529 : 27) ตลอดจนต้องทำกิจกรรมของทางโรงเรียนมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและไม่อาจจะทำอุปกรณ์ให้ครบทุกกิจกรรมได้ บางคนไม่สนใจภาษาอังกฤษเพราะถือว่าเป็นวิชาเลือก (กรมวิชาการ ม.บ.บ. : 2) ในด้านพื้นฐานการศึกษาครูบางคนยังออกเสียงการพูดที่แปร่ง ขาดทักษะในการสอน เช่น การออกเสียง การใช้ภาษาพูด ครูมักจะไม่ใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน เพราะไม่มั่นใจการออกเสียง (จิตรรา วนิชานนท์, สัมภาษณ์อ้างใน อารีรัตน์ หน้าเพชร 2529 : 221) ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ นพมาศ รัตนปรีดากุล (2524 : 82) และกานดา จรดล (2529 : 103) ที่พบว่า ครูมีความรู้ในด้านทักษะการฟังและพูดอยู่ในขั้นต่ำ และไม่ได้รับฝึกฝนอย่างเพียงพอ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาเมื่อนำมาใช้ก็เกิดปัญหาในการเรียนการสอนเหมือนหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากตัวหลักสูตร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรโดยเฉพาะครูผู้สอน ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในปี 2533 กระทรวงศึกษาเพิ่มกิจกรรมเสริมในอีกกิจกรรมหนึ่งคือ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 ได้แก่ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนได้ตามความเหมาะสม ความสนใจของผู้เรียนซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาอังกฤษฉบับปรับปรุงนี้ จะมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ตามวัยและศักยภาพ กระบวนการเรียนการสอนเน้นทักษะสัมพันธ์ ทั้งนี้โรงเรียนอาจจะจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2532 : 127-129) เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. เทคนิคการสอนฟังและพูด

การฟังและพูดเป็นการสื่อสารทางวาจาตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งต่างมีจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตัวเอง ในการสอนฟังและพูดนี้เน้นการพูดภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาอังกฤษที่เรียนมาไปใช้ในการสื่อสารได้ และฝึกความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ 2532 : 53-55)

พิตรวัลย์ ไกวิทวที (2531 : 38) ได้เสนอลำดับขั้นการสอนฟังเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. บอกจุดประสงค์การฟังแต่ละชั่วโมงให้นักเรียนทราบ เช่น ครูบอกให้นักเรียนทราบว่า จะให้ฟังเกี่ยวกับเรื่องอะไร

2. ถ้าบทเรียนใดมีคำศัพท์ยาก ๆ ปะปนอยู่ ครูต้องอธิบายความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ ล่วงหน้าก่อนให้นักเรียนลงมือฟัง

3. เล่าเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง หรืออธิบายกว้าง ๆ ว่าวันนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

4. ครูอ่านข้อความหรือบทสนทนาหรือเปิดเทปให้นักเรียนฟัง 1-2 ครั้ง จากนั้นครูถามนักเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ โดยใช้คำถามทั่ว ๆ ไป (general questions)

5. ครูเปิดเทปหรืออ่านให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ละเอียดขึ้น (more detail questions)

6. ครูอาจเปิดเทปหรืออ่านข้อความเป็นตอน ๆ ถามคำถามหรืออธิบายส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ ครูอาจนำประเด็นสำคัญ ๆ ของเรื่องมาชี้แนะให้นักเรียนฟังก็ได้

7. เปิดเทปอีกครั้งและนักเรียนอาจจดโน้ต (taking note) เพื่อช่วยเตือนความจำ

ดวงเดือน แสงชัย (2531 : 20-21) ได้เสนอเทคนิคในการฝึกฟังประโยค ดังนี้

1. ให้นักเรียนฝึกฟังประโยคที่คล้ายกัน จากเทปประกอบหรือครูอ่านให้ฟัง แล้วให้นักเรียนเลือกว่าเป็นประโยคใด

ตัวอย่างประโยคที่คล้ายกัน

a. What work does he do?

b. What work does she do?

2. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย หรือ x ลงในกระดาษจากประโยคที่อ่าน เช่น ครูพูดว่า

Your hair is red. (x)

A buffalo is in the classroom.

3. ให้นักเรียนวาดภาพตามที่ครูอ่านลงในกระดาษ เช่น

A fish is in a dish.

A cat is fat.

4. ให้นักเรียนฟังคำถามแล้วเขียนตอบคำถามว่า Yes หรือ No เพียงคำเดียวลงในกระดาษ เช่น

Is your hair yellow? (No)

Is today Saturday? (No)

Are you writing now? (Yes)

5. ครูให้นักเรียนฟังคำบรรยายของครู แล้วทายว่าสิ่งนั้นเป็นอะไรโดยครูแจกรูปภาพให้เช่น ภาพแมว ภาพหนู ภาพหมู ภาพปลา แล้วให้นักเรียนกากบาทจากคำที่บรรยาย เช่น

It is small and dirty. It is in the bin.

6. ฝึกให้นักเรียนฟังเรื่องราวให้เข้าใจ อาจเป็นข้อความที่สั้น ๆ ง่าย ๆ พยายามจับใจความให้ได้แล้ววาดภาพประกอบ

นอกจากนี้ พิศรวัลย์ โกวิทวที (2531 : 39-48) ยังได้เสนอกิจกรรมในการฝึกฟังเพื่อความเข้าใจไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. Prestage Activities เป็นขั้นที่ให้นักเรียนที่ฝึกฟังกิจกรรมที่ใช้มีดังนี้

1.1 Total Physical Response Approach เป็นกิจกรรมที่ครูสั่งให้นักเรียนทำตามคำสั่งโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบ เช่น ครูออกคำสั่ง

- Stand up.

- Turn around.

- Touch your right feet with your left hand.

1.2 ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีในห้องเรียนประกอบ เช่น

- Pick up a pencil and put it under the book.
- Touch a wall.

1.3 ครูให้ key word เช่น hair, brown, long short etc. แล้วให้นักเรียนลองเดาว่าเป็นใคร ชื่ออะไร

ตัวอย่าง ครู : Class, look at Ann. She has long hair. Her hair is long and brown. Her hair is not short. It is long.
แล้วครูถาม : What is the name of the student with long brown hair? (Ann)

1.4 ใช้ลักษณะเสื้อผ้าเป็นส่วนประกอบ เช่น Who is wearing a blue skirt?

1.5 ใช้ภาพตัดออกมาจากหนังสือนิยายสาร ครูส่งภาพให้นักเรียนถือไว้ นักเรียนเพียงแต่จั่วว่าใครเป็นเจ้าของภาพไหน แล้วตอบคำถามจากครู

1.6 Combine the use of picture with Total Physical Response ตัวอย่างเช่น

Nid, find the picture of the little girl with her dog and give it to the teacher.

1.7 Combine general observation about pictures with commands. ตัวอย่างเช่น

If there is a woman in your picture, stand up. If there is something blue in your picture, touch your right shoulder.

1.8 ถ้าเป็นหมู่เล็ก ๆ ครูและนักเรียนร่วมสนทนาด้วยกันแล้วครูให้นักเรียนชี้ไปยังสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในภาพระหว่างที่ครูบรรยายภาพ เช่น

There are two men in this picture. They are young. They are boxing.

2. Early Production

2.1 ให้นักเรียนฝึกพูดได้ตอบหลังการฟังแล้ว ระยะแรก ำพูดเพียงคำเดียว เช่น Yes หรือ No เช่น ถามว่า

- Is the boy tall?

- Is he wearing shorts?

2.2 ให้เลือกตอบ (Either-or) เช่น

- Is this a dog or a cat? (A cat)

- Is this woman tall or short? (Tall)

2.3 Identification of items เช่น

- What's this? (A book)

- What color is her skirt? (Red)

2.4 Teacher-talk ดูภาพประกอบแล้วให้นักเรียนตอบเพียงสั้นๆ

เช่น

Is there a woman in this picture? (Yes)

3. Extending Production ขยายการพูดให้กว้างขึ้น

3.1 Open-Ended Sentence เช่น

In this room there is a

In my bed room I have a

3.2 Open Dialogue เช่น

A : Where are you going?

B : To the

3.3 Association เช่น สนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบทำ

I like to

You like to

ส่วนเทคนิคการพูด พิตรวัลย์ โกวิทวที (2531 : 49) ได้เสนอเทคนิคในการสอนพูด ไว้ดังนี้

1. ระดับเตรียมตัว ครูจะสอนให้นักเรียนพูดเลียนแบบประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น ประโยคคำสั่ง ขอร้อง ขอโทษ เป็นต้น

2. ระดับการแสดงออก จะเป็นการฝึกให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถาม ฝึกสนทนา ฝึกสัมภาษณ์ ฝึกรายงาน ฝึกเล่าเรื่อง เป็นต้น

2.1 Oral Question and Answer คือ การฝึกถามตอบสั้นเกี่ยวกับสิ่งที่ใกล้ตัว

2.2 Interviews ฝึกการสัมภาษณ์ อาจจะจับคู่หรือจับกลุ่ม

2.3 Preference Ranking คือ การพูดประกอบเอกสารโดยครูจะต้องพิมพ์เอกสารประกอบ เช่น พิมพ์เกี่ยวกับสิ่งที่ชอบต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนใส่หมายเลขว่าชอบกิจกรรมมากที่สุด โดยเรียงเลขตามลำดับความชอบ 1-2-3-4

2.4 ฝึกให้นักเรียนพูดจากแผนภูมิ (chart)

2. เทคนิคการสอนอ่าน

การสอนอ่านในระยะเวลาที่ผ่านมา เน้นการออกเสียง แลคำ ต่อคำ ประโยคต่อประโยค โดยผู้ที่สอนให้เนื้อเรื่องมาอ่านพร้อมกับคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การสอนแบบนี้จึงเน้นที่การทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากกว่าจะพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ (Johnson and Morrow 1981 : 89) แต่การสอนอ่านในปัจจุบันจะเน้นกระบวนการของการอ่าน (reading process) ให้ต่อเนื่อง โดยการอ่านจับใจความ (reading for meaning) ในการฝึกทักษะการอ่าน ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายของคำศัพท์ทุกคำ คือ ผู้เรียนจะต้องใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ และการเดาความหมายของคำจากบริบท (context) มาช่วยเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ 2532 : 54)

ในการสอนอ่านได้มีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาได้เสนอและสรุปเทคนิควิธีสอนไว้หลายท่าน เช่น

ตัวบั้น (Dubin 1982 : 15-16) ได้เสนอเทคนิควิธีการสอนอ่านดังนี้

1. การอ่านแบบเปิดผ่านไปอย่างรวดเร็ว (Skimming) ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนให้ตั้งคำถามไว้ก่อนเริ่มอ่าน คือ รู้จุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนให้รู้จักการทายความข้างหน้า (prediction) และเลือกจับใจความ เป็นต้น

2. การอ่านแบบต้องการข้อมูลเฉพาะเจาะจง (Scanning) เช่น วันที่ ตัวเลข สถานที่ ผู้สอนต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักหัดอ่านทั้ง 2 วิธี โดยเลือกบทเรียนที่ช่วยในการฝึก เช่น ข่าวในหนังสือพิมพ์ ข่าวกีฬาและโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ผู้เรียนจะรู้จักจับใจความสำคัญ โดยละเว้นการอ่านโดยการแปลคำต่อคำ

3. อ่านเพื่อหารายละเอียด (thorough reading หรือ receptive reading) ผู้เรียนจะต้องเข้าใจคำทุกคำ เนื่องจากข้อเขียนแต่ละข้อเขียนย่อมมีรายละเอียดปลีกย่อยที่อยู่ในระดับที่สำคัญไม่เท่ากัน

4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (critical reading) ทักษะการอ่านแบบนี้ เป็นทักษะที่ยากที่สุด ควรใช้ในระดับที่สูงขึ้น เพราะผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้เขียนที่ตนอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาสนับสนุนหรือโต้แย้งต่อข้อเขียนนั้น ๆ การอ่านในระดับนี้ ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังการอ่าน

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 89-91) ได้เสนอกิจกรรมในการสอนอ่านไว้ 3 ระยะดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (pre-reading activities)
2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (while-reading activities)
3. กิจกรรมหลังการอ่าน (post-reading activities)

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะอ่าน และปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ซึ่งอาจจัดกิจกรรม ได้ดังนี้

1.1 ให้อ่านและคาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน

1.2 ให้ความหมายของคำศัพท์จากบริบทโดยดูจากประโยคข้างเคียง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ฝึกในขณะที่อ่านเนื้อเรื่อง ซึ่งอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 ให้อ่านแบบผ่านไปเร็ว ๆ เพื่อให้ได้ประโยคสำคัญ (topic sentence) และอ่านแบบหารายละเอียด (thorough reading) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องให้ได้

2.2 ให้อ่านเรื่อง โดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ (strip story) คือ เป็นย่อหน้าหรือประโยคใดก็ได้ ให้อ่านจนจบแล้วกลับมาอ่านข้อความ

2.3 ให้อ่านข้อความสำคัญ (inferring from the text) ผู้สอนอาจให้นักเรียนสรุปหรือตั้งชื่อเรื่องให้แปลกไปจากเดิมก็ได้

2.4 ให้อ่านความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (discourse features) ว่ามีเครื่องหมายใดแสดงความหมายได้ชัดเจนในเรื่องที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ได้ดีที่สุด

2.5 ให้อ่านจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน คือ ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ ตัวอย่างเช่น

3.1 ให้อ่านกล่าวถึงประโยคหนึ่งจากเรื่องที่ได้

3.2 ให้อ่านกล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง และตัวละครในเรื่องที่ได้

3.3 ให้อ่านออกเป็นบทสนทนาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง

3.4 ให้อ่านแสดงบทบาทสมมติ โดยสวมบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง

3.5 ให้อ่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน

3. เทคนิคการสอนเขียน

การสอนเขียนถือเป็นทักษะสุดท้าย หลังจากให้นักเรียนได้ฝึกการฟัง พูดและอ่าน รู้คำศัพท์ และโครงสร้างพอสมควรแล้ว ทักษะการเขียนถือเป็นทักษะที่ยากที่สุดเพราะนักเรียนจะต้องประมวลเอาความรู้เรื่องคำศัพท์ และโครงสร้างที่เรียนไปแล้วมาผูกเป็นประโยคที่ถูกต้อง เรียบเรียงเรื่องราวที่เขียนให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน (พิตรวัลย์ โกวิทาทิ 2531 : 73) การที่ครูจะฝึกให้เด็กมีความสามารถในการเขียนนั้น ได้มีผู้เสนอเทคนิคการสอนเขียนไว้หลายท่าน เช่น

ดวงเดือน แสงชัน (2531 : 39) ได้เสนอเทคนิคการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียน Dictation เป็นประโยคในขั้นต้น ๆ ครูควรวีคำบางคำให้ เพื่อมิให้ยากเกินไป เช่น ครูแจกกระดาษที่มีประโยคต่าง ๆ อยู่แล้วอ่านประโยคเต็มให้นักเรียนเขียนเติมลงไปในช่องว่างให้เป็นประโยคสมบูรณ์

2. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเขียน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา คือ การเขียนคำอวยพรเป็นภาษาอังกฤษในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ คริสต์มาส วันแม่ วันเกิด เป็นต้น

3. ครูอาจสนับสนุนกิจกรรมการเขียนโดยให้นักเรียนเขียนข้อความสั้นๆ ถึงกัน นำไปวางไว้บนโต๊ะเพื่อนก่อนถึงเวลาเรียน เมื่อเพื่อนเข้าห้องเรียนก็จะเขียนตอบหรือปฏิบัติตามข้อความในคำสั่งนั้น ๆ

4. ครูฝึกให้นักเรียนเขียนเรียงความ (composition) ตามความสามารถซึ่งในขั้นแรก ๆ อาจจะทำให้เขียนในรูปแบบของการสนทนาที่เคยพูดได้คล่อง ครูให้นักเรียนดัดแปลงบทสนทนานั้นเป็นบางคำ บางประโยค หรือแต่บทสนทนาใหม่ เลียนแบบบทเดิมในขั้นต่อไป ครูอาจจะให้นักเรียนจับคู่กัน ช่วยกันแต่งบทสนทนา และวาดภาพประกอบ หรือบางคนอาจจะแต่งได้เองคนเดียว

5. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมในการฝึกให้เด็กเขียน คือ เขียนบัตรอวยพรตามเทศกาล เขียนป้ายประกาศ เขียนจดหมายสั้น ๆ ถึงเพื่อน กรอกแบบฟอร์มประวัติส่วนตัว เป็นต้น

6. ในการฝึกเขียนเรียงความ (Composition) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ครูอาจจะฝึกเขียนเรื่องง่าย ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองหรือเรื่องใกล้ตัว ในบางครั้งก่อนการเขียนครูควรจะแนะแนวทาง (Guide) บ้าง เช่น ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเขียนคำตอบย่อ ๆ ไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนนำคำตอบเหล่านั้นมาเรียบเรียงให้เขียนเป็นเรื่องราวอีกทีหนึ่ง

พิตรวัลย์ โกวิทวาท (2531 : 73-89) ได้เสนอเทคนิคในการสอนเขียนดังต่อไปนี้

1. Techniques in using pictures เป็นเทคนิคการสอนเขียนโดยใช้ภาพเป็นสื่อ ซึ่งมีวิธีการสอน ดังนี้

1.1 ครูหาภาพที่มองเห็นได้ชัดเจนมา 1 ชุดอาจจะ เป็นภาพการ์ตูน ภาพโบสเตอร์ ภาพจากหนังสือนิตยสารต่าง ๆ ตัดบนกระดาษแล้วให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันเขียนบรรยายภาพ การเขียนบรรยายภาพไม่ต้องยาวมากนัก

1.2 ให้นักเรียนจับคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 ภาพ เขียนบรรยายภาพ จากนั้นก็ให้แลกเปลี่ยนกันอ่าน

1.3 ให้นักเรียนจับคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แจกภาพที่ไม่เหมือนกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 ภาพ เขียนบรรยายภาพ จากนั้นและ

1.4 ให้นักเรียนหาภาพมาเองตามความสนใจของนักเรียน เช่น ภาพเกี่ยวกับครอบครัว งานอดิเรก ภาพโฆษณา เป็นการลดภาระของครู นักเรียนได้เขียนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ

1.5 การเขียนจากภาพไม่จำเป็นว่านักเรียนจะเขียนบรรยายเฉพาะสิ่งที่เห็นอยู่ในภาพเท่านั้น ควรให้นักเรียนได้ใช้ความคิดบรรยายเพิ่มเติม เช่น อะไรเกิดขึ้นต่อจากสิ่งที่เห็นในภาพ หรืออะไรเกิดขึ้นก่อนสิ่งที่จะพบเห็นในภาพ

1.6 เขียนบรรยายจากภาพหลาย ๆ ภาพที่แสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง

2. Techniques in using diagram, table, graphs and charts เป็นเทคนิคการสอนเขียนโดยศึกษาข้อมูลจากตาราง เหล่านี้แล้วเขียนความ

3. Techniques in using readings เป็นเทคนิคการสอนเขียนที่ได้จากการอ่าน เช่น ให้นักเรียนเขียนเรียงความที่ได้จากการอ่าน หนังสือพิมพ์ โฆษณา จดหมาย นิตยสารต่าง ๆ เทคนิคการอ่านเพื่อนำมาสู่การเขียนนี้ สามารถทำได้หลายอย่าง เช่น

3.1 Copy เป็นวิธีการให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตัดเป็นเนื้อเรื่อง ที่อ่าน เหมาะสำหรับนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนภาษาอังกฤษ

3.2 Examine Sentence Arrangement เป็นวิธีการให้นักเรียนฝึกเรียบเรียงประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักไวยากรณ์

3.3 Examine Cohensive Links เป็นวิธีการให้นักเรียนฝึกการใช้คำเชื่อมหรือคำที่มีความสัมพันธ์กับคำที่กล่าวมาก่อนแล้ว เพื่อช่วยให้นักเรียน การเขียนสละสลวยขึ้น

3.4 Completel เป็นวิธีการที่ให้นักเรียนอ่านข้อความหรือเรื่องราวที่มีการเว้นช่องว่างคาประเภท Linking words ไว้เช่นคำว่า and so, then, however แล้วให้นักเรียนปรึกษากันว่าควรจะใช้คำอะไรเชื่อมประโยค แล้วเขียนให้ได้ข้อความหรือเรื่องราวที่สมบูรณ์

3.5 React ฝึกให้นักเรียนอ่านเรื่องที่จะช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้นักเรียนโยงเรื่องทีอ่านไปสู่ประสบการณ์ หรือความคิดเห็นของตนเองด้วยการเขียน

4. Techniques in Using All Language Skills เป็นเทคนิคการสอนเขียนด้วยการจัดให้นักเรียนได้รับทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยเริ่มจากนักเรียนพูดกับครูหรือเพื่อนกันเอง ซึ่งนักเรียนจะพูดได้ตอบอะไรได้ก็ต้องอาศัยทักษะการฟัง แล้วได้ตอบออกมาเป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้อ่านในสิ่งที่เขาได้ยินมา ดังนั้นจึงสามารถฝึกทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันได้

4.1 Brainstorming เป็นการระดมความคิด โดยครูจัดให้นักเรียนทำงานเป็นหมู่ให้นักเรียนช่วยกันพูด ช่วยกันคิด ช่วยกันวิพากวิจารณ์ ช่วยกันเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวที่สมบูรณ์ แล้วให้นักเรียนลอกลงสมุดเหมือน ๆ กัน

4.2 Guided Discussion เป็นการให้นักเรียนอภิปรายตามแนวทางที่ครูแนะนำให้ ครูอาจจะให้เป็นคำศัพท์หรือรูปประโยคให้นักเรียนอภิปรายแล้วเขียนสรุปรายงานหน้าชั้น

4.3 Interview เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์และจดบันทึกสิ่งที่สัมภาษณ์แล้วนำมารายงาน

4.4 Dictation ให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังและลงมือเขียนตามที่ได้ยินโดยครูบอกให้เขียนตามคำบอก มีลำดับชั้นการสอนดังนี้

- ครูอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมดหนึ่งครั้ง
- ครูอ่านอย่างช้าเป็นช่วง ๆ ให้นักเรียนเขียน
- ครูอ่านเนื้อเรื่องเพื่อให้นักเรียนทบทวนอีกครั้ง

4.5 Dicto-Comp. เป็นเทคนิคที่ครูอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมดโดยไม่หยุด แล้วให้นักเรียนเขียนตามที่เข้าใจ ช่วยกันทำเป็นหมู่เมื่อเขียนจบแล้วแลกกันดู

เสร็จแล้วครูอ่านเนื้อเรื่องให้ฟังทีละประโยค ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของตัวสะกด ไวยากรณ์ เครื่องหมาย วรรคตอน ให้นักเรียนช่วยกันดูว่ายังขาดอะไรอีก และสุดท้ายครูอ่านให้ฟังอีกครั้งหรือเขียนให้นักเรียนดูบนกระดาน

4.6 Note taking เป็นการให้นักเรียนฝึกหัดจดสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาอภิปรายในห้องเรียนว่าใครเห็นอะไรแตกต่างกันออกไปบ้าง

4.7 Daily Notes ฝึกจดบันทึกอะไรก็ได้ทุก ๆ วัน ๆ ละ 10 นาที ถ้านึกคำศัพท์ไม่ได้ก็เขียนเป็นภาษาไทย

4.8 Story-telling ครูเล่าเรื่องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนเขียนสรุปหรือครูเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ แต่ยังไม่จบ แล้วให้นักเรียนเขียนต่อให้จบ

5. Techniques in Teaching Practical Writing เป็นเทคนิคในการฝึกเขียนเรื่องที่จะต้องเขียนในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การกรอกแบบฟอร์ม เขียนจดหมาย เขียนบัตรเชิญ ตอบแบบสอบถาม เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย